

Изх.№ 108-964/28.05.2020 г.

ДО
ЧЛ.КОРЕСП. ВЕЖДИ РАШИДОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО КУЛТУРА И МЕДИИ
44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Относно

Уважаеми господин Рашидов,

С настоящето бихме искали да изразим становище относно законопроект сигнатура № 054-01-17/21.02.2020г.

МУЗИКАТОР като сдружение на композитори, автори на текст и музикални издатели подкрепя законопроекта. Смятаме, че неговата цел е да обедини нацията и да съхрани българската идентичност.

В настоящето становище бихме искали да акцентираме върху правния и експертен аспект на проектозакона.

Регулация на медиите

На първо място считаме, че със законопроекта не се ограничават права на гражданите, на медиите или на музикалните редактори, а са гарантират такива.

И понастоящем медиите са обект на строга регламентация, разписана в Закона за радиото и телевизията, както и европейските директиви в тази област. Медиите спазват различни ограничения, всичките в защита на обществения интерес, като здравето, възпитанието на подрастващите, ограничения по отношения на собствеността им и т.н. Примери в това отношение са чл. 75, ал. 6, Чл. 82, ал. 2, чл. 88 и др. от действащия ЗРТ.

В този контекст твърденията на Асоциацията на българските радио и телевизионни оператори (АБРО), че законопроектът е рестриктивен са правно неиздържани и необективни и не отчитат отговорността на медиите към българското общество.

Именно общественият интерес е причината в редица европейски държави да съществуват квоти от десетилетия. Такива са Полша, Словения, Дания, Швейцария, Великобритания, Естония, Португалия, Белгия, Франция, Унгария, Холандия и Украйна. Подходът на отделните държави е различен, в зависимост от местните традиции и нагласи.

Също така, квотите не са непознати на законодателството на Европейския съюз. В сферата на аудиовизията отдавна съществуват квоти за Европейски произведения, въведени с Директива 89/552 на Съвета ("Телевизия без граници"), променена с ДИРЕКТИВА 2010/13/ЕС и отразена в българския закон за радиото и телевизията – чл. 19а, съгласно който най-малко 50 на сто от общото годишно програмно време на телевизионните програми, като се изключат новините и спортните предавания и телевизионните игри, рекламите, телетекстът и телевизионният пазар, трябва да е предназначено за европейски произведения, когато това практически е възможно.

Законопроектът не засяга редакционната свобода на медиите. Той не влияе по никакъв начин на съдържанието на радио и телевизионните програми – не указва какви предавания да имат, какви теми да се разискват, какви гости да канят, какъв стил музика и на кои изпълнители да използват, нито ги задължава да ползват само музика на български език в рамките на квотата.

Законопроектът единствено създава предпоставки и гаранции, че българската музика ще се излъчва. Медиите са напълно свободни да избират коя българска музика да пускат, а 2/3 от времето им ще бъде запълнено с музика изцяло по техния избор. Единствено се въвежда съвсем минимално изискване за песни на български език – едва половината от песните с текст в рамките на квотата трябва да бъдат с текст на български език. Т.е. специализираните радиа, например за класическа, джаз или електронна музика ще продължат да ползват инструментална музика в обем по тяхно усмотрение, като само ще трябва да обогатят плейлиста си. Но такава дейност е характерна за едно музикално радио, така или иначе, или поне би трябва да бъде.

Интересът на обществото е ключов фактор при анализиране на законопроекта. А той трябва да бъде разглеждан през призмата на защита на националната идентичност и резултатите от социологическото проучване, направено от Алфа Рисърч.

Защитата на националната идентичност е основният мотив, поради който според нас законопроектът следва да бъде подкрепен. Смятаме, че следва, в контекста на демократичното функциониране на медиите, да бъде съхранена националната ни идентичност, тъй като по този начин ще бъде осигурено културното многообразие.

Проучването на обществените нагласи ясно показва, че слушателите искат да слушат повече българска музика, като видно от извършеното от агенция Алфа Рисърч проучване в края на 2019г., респондентите в проучването отговорят, че

биха желали 6 от всеки 10 пести да са на български език, а наред с това, 72% запитаните биха искали музиката, която се слуша да е българска.

Това напълно кореспондира с твърденията на АБРО, че редакторите следва се водят от интереса на аудиторията, остава то да бъде приложено на практика.

Що се отнася до практическата приложимост на квотите спрямо радиата и телевизиите и изразените съмнения от АБРО по този въпрос, анализът на МУЗИКАУТОР показва, че законопроектът е напълно съобразен с особеностите на радио и телевизионните програми.

При радиата понятието профил е доста относително, доколкото ЗРТ борави само с два вида профила – общ и специализиран и самите редиооператори определят профила си пред регулаторния орган СЕМ. Лицензиите на медиите, доколкото реферират към стила музика изобщо, няма да бъде засегнат от квотите.

Стилът музика, който дадена радио предпочита ще се запази. Твърдението, че липсва достатъчно разнообразна българска музика е невярно и неподкрепено с факти. МУЗИКАУТОР разполага с факти за обратното – само регистрираните в сдружението произведения са над 500 000 и обхващат всякакви жанрове. В сравнение, със законопроекта се предлага българската музиката да е едва 1/3 от музиката, която звучи. Това е един разумна и неголяма по размер квота, след най-ниските прилагани в света. Няма как да повлияе на разнообразието чисто математически – тук даваме следния пример за музикално радио – при 12 песни средно на час, при квота 1/3 това са 4 песни на час. Несъстоятелно е да се твърди, че 4 от 12 песни могат да влияят сериозно на разнообразието и да нанесат вреди, както се заявяват от АБРО. Трудно е да се приеме, че понастоящем, когато няма квоти всеки слушател харесва абсолютна всяка песен, която пускат по дадено радио.

Разнообразието на музиката ще се увеличи, тъй като ще се разшири базата от която редакторите ще избират музика. Ще имат по-голям избор, не по-малък.

МУЗИКАУТОР би поставил обратния въпрос – доколко сега съществува разнообразие в съдържанието и ако това не е така, каква е причината. Отново си служим с факти: анализът на представяните от медиите програмни отчети сочи, че при общо използвани в програмите около 49 000 музикални заглавия, едва 8 350 са български песни, а 40650 – чуждестранен репертоар.

МУЗИКАУТОР е категоричен, че е несериозно да бъде обсъждан въпросът за качеството на българска музика, и изобщо на изкуството по принцип. Твърдението че липсва качествена българска музика е изцяло субективно и обидно за българските творци. Погледнат през призмата на правото този въпрос е напълно ирелевантен. Законът за авторското право и сродните му права, Законът за радиото и телевизията и другите закони в страната не правят

разлика между качествена и некачествена музика, филми, журналистика, предавания, медии. Правилата, които те въвеждат важат за всички.

Тук обръщаме внимание на противоречието по този въпрос в становището на АБРО. От една страна те изразяват съмнение в качеството на българската музика, която и сега звучи в ефира, като посочват, че българските песни, които звучат сега в ефира са сред най-санкционираните от СЕМ, като вредни да подрастващите. Същевременно, твърдят, че редакторите се водят от интереса на аудиторията за качествено съдържание. След като последното е така, то тогава би следвало националният репертоар да е по- широко застъпен в програмното съдържание поради наличието на аудиторен интерес към него.

Законопроектът отчита спецификите на телевизионния бизнес и съобразява, че значителна част от програмното им време е запълнено с филми, спорт, новини, реклами и изрично ги изключва от приложното си поле. Музиката, включена в тази част от програмата и извън контрола на телевизията и затова квотите няма да се прилагат към нея, а само към съдържанието, което е изцяло под контрола на телевизиите. То основно се разделя на две групи – предавания и музикално оформление. Самите медии в лицето на АБРО изтъкват че и понастоящем музикалното оформление е създадено от български автори, означава, че въвеждането на квоти няма да създаде никакви затруднения.

Законопроектът няма да се отрази финансово на медиите, като аргументите за това са изложени от самите тях, както следва:

На първо място те заявяват, че финансовите им постъпления са свързани с музиката, която пускат. От една страна, те самите твърдят, че използват повече пускат над 20 % българска музика. Следователно, такава промяна не би се отразила негативно от финансова гледна точка.

Наред с това твърдят, че едно от най-успешните от финансова и гледна точка на имидж радиа – БГ радиа пуска само българска музика, което също е индикатор за необходимост от съобразяване със зрителския интерес.

Признават, че ако българската музиката звучи навсякъде това ще пренасочи слушатели от малкото радиа, които я пускат към останалите, защото има интерес към нея. Това сочи, че единствените финансово губещи ще бъдат тези радиа, които пускат основно българската музика, но те не са монополисти по отношение на българската музика.

Що се отнася до необходимостта от мониторинг за спазване на квотите българска музика от СЕМ бихме искали да обърнем внимание, че регулаторният орган и понастоящем упражнява такъв – както върху съдържанието на програмите, така и за спазване на съществуващия чл. 19а, предвиждащ 50 % квоти за европейски аудиовизуални произведения при възможност. СЕМ публикува ежегодно в доклада си справка за спазването на квотите. Това показва, че предлаганият законопроект единствено доразвива съществуващия механизъм.

Що се отнася до тезата, че е резонно квотите да се отнасят до БНР и БНТ тя не съответства на международната практика от една страна, а от друга и двете медии покриват квотата и понастоящем. Отделно е интересно защо АБРО смятат, че всички аргументи за нарушаване ДФЕС от въвеждането на квотите не важат за БНР и БНТ. Принципите, залегнали в договора не правят такива разграничения.

Отделно ще отнася до забраната за дискриминация, предвидена в чл. 18 ДФЕС за да бъде такава налице лицата, които са в сходно положение не трябва да са обект на по-неблагоприятно третиране единствено поради факта, че притежават определена характеристика, която е „предмет на защита“. Трудно може да бъде възприета тезата, че останалите автори, извън български граждани са третирани по-неблагоприятно, тъй като за тях биха останали 2/3 от ефирното време.

Що се отнася до свободата на установяване и свободата на предоставяна на услуги, които ДФЕС закриля като основна свобода на гражданите на държавите членки на ЕС - тя включва правото на предприемане и осъществяване на дейност от самостоятелно заето лице и право на създаване и управление на предприятия с цел постоянна дейност със стабилен и непрекъснат характер, при същите условия, както предвидените от законите на държавата членка за собствените ѝ граждани.

Трудно може да се приеме, че чуждестранните автори осъществяват дейност на територията на Република България. Те не са активната страна в това за бъдат излъчвани по медиите и нямат контрол върху това.

Не на последно място, предвиждането на санкции за неизпълнението на това задължение е естествен завършен на всяка законова регулация и гарантира ефективността на нейното спазване. Конкретно предвидените санкции са напълно в унисон с целта, която си поставя закона.

С оглед на гореизложеното, апелираме законопроектът за изменение и допълнение на ЗРТ с номер 054-01.17/21.02.2020г. внесен от на група народни представители да бъде подкрепен.

С уважение,

Иван Димитров
Изпълнителен директор
МУЗИКАУТОР

